

hele Tidens verdensomfattende Bevægelse for Frigivelse af de ved det altfor strænge Arbejde trælbundne og forkuede Mennesker, Mænd saavel som Kvinder.

Faar Kvindesagens Forkæmpere derimod ikke Øje for, hvad der i denne Henseende er Roden til Ondet, vil de fremdeles fastholde den Mening, at man ved rent formelle Forandringer — Erklæringer i Lovform om, at Kvinder og Mænd skal have lige Ret — kan opnaa større virkelige Goder, — da tror jeg, det endnu vil vare en rum Tid, før Kvindesagen skiller sig ud fra Ideernes Taageverden og bliver til et lysende Stjernebillede.

Hospitalsvej 4, Kjøbenhavn F. den 24de Januar 1890.

Fernando Linderberg.

Det forekommer os, at Hr. *Linderberg* forlanger lidt for megen Filosofi af Kvinderne. De skal filosofisk oppebi de Resultater, Agitationen for en almindelig Samfundsomvæltning vil føre til, og indtil da skal de vedblive overalt at være de økonomisk ringest stillede i Samfundet.

Dette kan Kvinderne af mange Grunde ikke finde sig i. Thi ligesom det er *Uddannelsen* til Erhverv, Fagfærdigheden, der for Mændene har muliggjort en Udvikling saavel for den Enkelte som for Samfundet som Helhed, saaledes er denne Uddannelse, Evnen til og Muligheden for at sysselsætte sig med Arbejder, der i stedse højere Grad gaa ud over de rent elementære, Betingelsen for, at Kvinderne aandeligt udvikles. Man siger, at „Arbejdet adler Manden“, men det adler sandelig ogsaa Kvinden, og hvis hun, overalt hvor der er Tale om Haandens eller Aandens Hværv, skal være den ringeste, faar hun hverken Ret eller Evne til at tale med om sine egne Affærer, endsige om andres.

Vi anser saaledes Uddannelsen til Erhverv som en nødvendig Betingelse for, at Kvinderne aandeligt og materielt faar et højere Stade end det nærværende, at hun sættes i Stand til at værne om sin Selvstændighed, at hun virkelig bliver Mandens Medarbejder — baade i og udenfor Huset — og ikke blot hans Attribut og Underordnede. Det vil blive til *fælles* Gavn for de to Kjøen, at Kvinden hæves, det vil føre Udviklingen som Helhed videre.

Men naar Hr. *Linderberg* henviser til, at der jo er mange